

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.

Fora. 8 " trimestre.

Un número sol. 0'20 ptas.

Anuncis á preus convencionals.

A V Í S

Pera tots los assumptos relacionats ab la Societat de Segurs contra incendis

La Catalana

dirigirse á D. Antoni de P. Capmany, carrer de Sant Joan, 43.

— S A B A D E L L —

En honor á Grecia

*trevall llegit en lo «Centre Catalá» d' aquesta ciutat en la vet-
llada del 19 de Mars passat.*

L' acte realisat per los grechs es un d' aquells que per sí sols enalteixen á un poble ennoblint lo en grau suprem, bastan pera immortalisar-lo, si no contés ja en sa historia gloriosa, fets d' heroisme y abnegació, dignes precedents del que en aquets instants está causant l' admiració de tota Europa, si be no tothom ha tingut la franquesa com nosaltres y que com á catalans 'ns caracterisa, de manifestarho pública y solemnement, per rahons mesquinas d' interés privat encubertas ab los estimulans epítetos de rahons poderosas d' Estat, de la conservació de l' equilibri europeu y del principi de la no intervenció, aplicat á capritxo y sols autilitat de cada Estat segons las circumstancias.

Grecia, donant mostrars d' un desinterés escepcional en los temps ac-

tuals en que las corrents positivistas y mesquinas ho arreballan tot; Grecia, despreciant lo temor de desagradar á las grans potencias d' Europa y 'l perill que son desagradu involucra; Grecia escoltant únicament la veu de sa conciencia y l' esbategar del cor de sos fills, no ha vacilat un moment en auxiliar á sos germans de Creta que com ells pensan, com ells sentan, com ells creuen; essent en consecuencia uns mateixos que desesperats de trobar justícia en qui s' anomenava protector seu, han girat los ulls envers sa mare que han trobat carinyosa y disposada á sacrificarho tot pera acabar d' una volta l' estat anormal y desesperat en que 's trobavan.

Lo mal no es d' avuy. L' isla de Creta á pesar de sa nacionalitat grega, puig de sos 300.000 habitants de passo; solament uns 70.000 son turchs, á pesar de sa cultura y professar la religió cristiana; per haver proclamat los Estats de la época moderna en la práctica internacional lo dret de conquesta, ó sia lo dret de la forsa en substitució de la forsa del dret, desconeixent tot respecte á las lleys de la naturalesa, creyent que pot improvisarse una nacionalitat com un accessori y que pot cambiarse á semblansa de com se cambia de vestit y de sombrero, talment com si los que 'ns diuen avuy á nosaltres espanyols poguessim dirnos demà francesos ó portuguesos si aquets invadissin nostra terra y per la forsa nos sotmetessin á son poder imposantnos sas lleys, idioma y cultura, sens que per aixó deixessim may de ser catalans, porque hem nascut á Catalunya, porque parlém catalá y en catalá sentim lo que constituheix l' essencia de las cosas, sa naturalesa, lo que no pot cambiarse per simples accidents, de caràcter transitori, de la mateixa manera aquells Estats han dit als grechs de Creta que havian de ser turchs y turchs haurian d' esser pel seu gust á pesar de ser Turquia un poble de capacitat y cultura molt inferior á Grecia ells y sos enemichs religiosos com á sectaris que son de Mahoma sos habitants.

A causa d' abusos d' autoritat per part de sos superiors imposats, los habitants de Creta han tingut que sufrir onerosas gabelas, detestable govern y pitjor administració y ab massa frecuencia persecucions y atropells que han fet regar ab sanch grega l' isla de Creta per espay de prop d' un sigle y mitj y que no poguent aguantar per mes temps los habitants d' aquella isla s' han insurreccionat y girant sos ulls á Grecia han demanat protecció y amparo á fi de deslligarse de sos tirants.

No pocas vegadas han estat los cretenchs aprop de deslligarse del jou musulmá á causa de colossals esforços, practicats ab l' encoratjament que dona la rahó y lo dret y tantas altres voltas los hem vist inutilisats per l' acort de las potencias que reconeixent los maltractes que 's dona Turquia y son dret de juntarse á Grecia sa patria natural, los sacrificaba de nou, usan la sempiterna lletania de l' equilibri europeu, la necessitat de la pau, las rahons d' Estat prometentlos que 'l Sultá los respectaria

y atindria com á bon superior; promesas que no arrivavan á cnmplir obligantlos á novas revoltas.

Repetits l' any passat los actes de despotisme, promogueren nova revolució fent que las potencias aparentessin interessarse per Creta una vegada mes é imposessin al Sultá un plan de reformas que s' implantaren sols en l' apariencia y que en lloch de adobar lo govern de l' isla, fou causa de que lo despotisme turch prengué noves formas mes crudels y desesperadas. Y tals y tan grossas han sigut las brutalitats comesas per los turchs que 'l llibre groch, repartit per lo Ministeri francés als individus del Parlament, ha causat en tots ells una impressió d' horror, manifestant que alló era una relació tota feta de llàgrimas y sang.

Y ¿qué han fet las grans potencias devant de semblans actes de anarquia y despotisme? Mirar impassibles la derramació de sang ignocenta, deixar sentir de tan en tan sa influencia anomenada *conciliadora* pera oblidar novament al digne poble de Creta y deixarlo entregat á la barbarie del poble turch.

Desesperats, donchs, los grechs de Creta y no poguent resistir per mes temps sas desventuras, han dirigit una mirada d' esperansa á sa mare y al poble grech ab unanimitat honrosa, trantantse de tant noble causa, ha respost á sos fills donantlos l' auxili que reclamaban y son Rey en Jordi al enviar pera protegirlos una poderosa esquadra no ha fet mes que interpretar los desitjos de sos governats, tant que com manifesta lo digne Cónsul de Grecia á Barcelona en sa contestació al missatge «á l' hora present no hi ha cap grech que no adori á son Rey y no estigui disposat á fer per ell tota mena de sacrificis.»

Y aquesta intervenció paternal, tan noble y desinteresada, com era d' esperar no ha sigut ben vista per algunas potencias que han enviat al Rey de Grecia una nota proposán un régimen autónomo pera la Isla de Creta, dignament contestada, y en cual contestació se manifestan los temors de resultar de nou inútils quantas midas se prenguin pera evitar los despotismes dels turchs. «Nosaltres creyém, diu lo Rey dels grechs, que 'l nou régimen autónomo que las grans potencias acaban d' adoptar no podria, per desgracia, respondrer á las nobles intencions que inspira y que sufrirá la sort dels diferents sistemas administratius que s' han probat en diferents ocasions á Creta.» «No es aquesta la primera vegada que Creta 's troba en aqueix estat de sublevació.»

«En aquets últims temps, mes de sis vegadas los horrors de la anarquia han conmogut y posat en perill sa existencia; si, donchs el nou régimen de que 's tracta de dotar á la isla no pot restablir l' ordre d' una manera definitiva, lo govern helénich no dubta sobre l' impossibilitat de posar terme al estat revolucionari actual. L' anarquia continuarà devastant al pahis, el ferro y el foch, posats en mans d' un cego fanatisme, continuaran sa obra de destrucció y d' estermini d' un poble que de segur no mereix semblan sort.»

«Devant tal perspectiva, nostre responsabilitat seria enorme si no acudissim á suplicar á las grans potencias que no insisteixin, tocant al sistema d' autonomia proposat, sino que torni á Creta lo que se l' hi concedí quant l' emancipació de las altres provincies que formaban part del organisme helenich, y d' unirle á Grecia, á la qual pertenyia en temps de la presidencia de Capo d' Istria.»

«En vista dels recents sucesos de degollació, de saqueix y d' incendis en la Canea; en vista de las espantosas angúnies qu' experimentan los habitants de Candia, de las amenassas d' un furor desenfrenat de part de la població musulmana, que s' oposa á la marxa de las familias cristianes á Grecia, que fou sempre lo refugi providencial d' eixas desgraciadas existencias, un remordiment continuu atormentaba á tot lo país pera la responsabilitat contreta per ell l' any últim, al demanar per sos cónsuls als grechs que depositessin las armas.»

«Las desgracias que sobrevingueren després no permeten avuy fer altretant, y si ho haguessin intentat, nostra veu seria certament molt débil, son eco no arribaria fins al poble cretench, en atenció á que lo nou régimen autónomo no podria, en nostre concepte, cumplir lo noble objecte que es proposan las potencias. ¿Quina seria la situació de la desdixada Isla fins al establiment d' eix régimen si las potencias creyessin deurer perseverar en sas resolucions?»

«Nostre deber nos imposa particularment no abandonar lo poble cretench á mercé del fanatisme musulmá y al del exércit turch que en tot temps ha prés part conscientment en actes d' agresió del poble contra 'ls cretenchs.»

«Apelém, acabá lo Rey de Grecia, als generosos sentiments de las potencias y 'ls supliquém que permetin al poble cretench esposar sa opinió pera donar á coneixer com desitja ser governat.»

¿Quina opinió será la que expressi aquell poble devant la generosa protecció del poble grech y la paternal actitud de son Rey?

Preguntéu als bons catalans quin es son desitj y son ideal, y tindréu la contestació del poble de Creta.

Vegis donchs si 'ns ha de complaure l' actitud de Grecia que á part de son desinterés y heroisme per tant noble ideal com es sempre l' auxili á nostres germans atropellats, representa 'l triomf del principi de las nacionalitats naturals, puig com he indicat grechs son los habitants de Creta y grechs tenen dret á ser perque aixís ho ha volgut la naturalesa, contra l' egoisme dels Estats centralisadors.

Per aixó no vacilém un moment en felicitar al Rey en Jordi y adherirnos al acte realisat pera l' Unió Catalanista sens que 'ns fassi mella la torsada interpretació que s' ha volgut donar al acte celebrat per los ca-

talanistas, puig si es veritat que es pitjor quant lo neci aplaudeix que quant critica 'l sabi, quan aqueix calla y lo primer critica hem de deduhir forsozament que l' acte criticat es noble y digne de llohansa.

Y ans d' acabar he de fer vots pera 'l felis termini de l' empresa de Grecia, essent necesari el triomf de la rahó y lo dret contra l' egoisme y 'ls interessos mesquins, no dubtant un moment de que en dia no llunyá veurá lo noble poble grech recompensats sos sacrificis y son heroisme puig encare que de moment resultessin infructuosos sos estorsos, ha de considerar que sobre la justicia humana hi ha la divina, infalible, immutable, eterna, que premia sempre las accions meritorias.

Animo, donchs, poble de Grecia, avant, avant sempre, no vaciléu devant interesadas imposicions, recordeuvs de vostres héroes inmortalisats per la tradició, el monument y la historia, doneu mostras de virilitat y de la noblesa de vostres sentiments, y abrigueu sempre la seguritat de que 'l poble catalá seguirá ab l' esperit vostres passos y farà fervents vots pera 'l triomf de vostre causa y logro de vostre noble idéal y realisat ja, retornada al poble de Creta, vostre germá, la tranquilítat y sosego que no ha pogut disfrutar durant sa subgecció al poble turch una eterna era de pau, felicitat y progrés sia 'l premi de vostra noblesa y generositat.

FRANCISCO DE P. BARATA.

Manifest del Sindicat Gremial

AB MOTIU DE LAS VINENTAS ELECCIONS MUNICIPALS

SABADELLENCHS:

Responent á una generosa iniciativa, las entitats abaix firmadas, creyent mes necessari y beneficiós que may que las Corporacions Municipals estiguin compostas pels verdaders representants dels interessos morals y materials dels pobles, únichs á qui de dret los pertoca la tasca fins avuy monopolisada per un sens fi de agrupacions, políticas com si en l' Ajuntament tinguessin res que ferhi los que no deixan may sa filiació política, han acordat, mitjansant lo beneplácit dels sabadellenchs en general, empendrer activíssima campanya pera que en las vinentas eleccions municipals, pugá entrar á la casa comunal la verdadera y genuhina representació de las forsas vivas de nostra estimada ciutat, escullida d' entre tots los estaments y classes socials, única manera de conseguir una recta administració, que

es lo desitj supréu de la gent honrada en aquestos temps de corrupcions de tota mena.

Aquest Sindicat Gremial creu que ningú mes indicat pera dirigir y encausar lo moviment de regeneració del Municipi que las mateixas Asociacions sabadellenas, creadas pera protegir respectivament lo foment y desenrotlló dels interessos morals y materials á ellas confiats y apropósit per lo tant pera que, unidas pel bé comú, treballin enérgica y activament pera la salvaguardia dels interessos generals. ¿Quí millor que las entitats ja establertas en la ciutat ab objecte ben cónegut, cumplint los fins pera que foren creadas, ab historia honrada y digna pera portar á terme aquesta regeneració tant desitjada? ¿Si cada una en sa esfera no fa tot l' any altra cosa, perque encarregar-se uns altres de lo que tant bé li escau á sa propia naturalesa? Travallant pera 'l bé general, no treballan al mateix temps pera 'l bé de sos agremiats quant menys en lo que 'ls fagi referencia?

Heus aquí perque 'ns havem constituït en Sindicat Gremial pera las vinentas eleccions municipals y perque dirigim avuy á vosaltres, expressantvos nostre criteri que pot condensar-se en breus paraulas: «Moralisar la administració comunal y com á consecuencia, emprendre las milloras que requereix nostra estimada ciutat.»

Ab aquest lema comensem la campanya redemptora y á tots vos cridém pera que vingueu á ajudarnos en tan noble empresa. La bandera gremial que enarbolém, está neta de mácula política. Sota sos plechs hi caben tots los éstaments y classes socials, richs y pobres, amos y treballadors, sempre que deixin á racó sos ideals polítichs que res tenen que veurer ab l' administració dels pobles. Baix aquesta bandera podém conseguir la unió tant desitjada de tots los elements de Sabadell, d' aqueixos elements que per desgracia de tots y á causa de recents sucesos per cert ben dolorosos, s' han anat destriant y dividint en los moments de més perill y quan més nos importava agermanar y fer més forta la unió sabadellenca.

Lo Sindicat Gremial, compost d' Asociacions que vegeren ab fonda pena la dissensió que avuy tothom lamenta, per lo ma-

teix que no van contribuir ni ajudar, ni sisquera van influir, ben al contrari, en promóurela ni atiarla, pot mes que ningú ésser lo punt d'unió, lo vel que tapi lo passat, presentant al mateix temps un pervindre d'esperansas.

Sabadellenchs; ja es hora de que pensém un xich mes en los interessos comunals y abandoném la indiferencia egoista que 'ns caracteriza. Los actuals moments, no cal pas dirho, son de proba; poden venir aconteixements imprevistos y es deber nostre prepararnos. ¡Deu vulgui que aquesta vegada, ab tot y ser la primera que ab demaném vostre concurs, lo donguéu ab lo mateix desinterés y entusiasme que 'l Sindicat empren sa tasca fermament convensut de contar ab la ajuda de totas las personas honradas!

Sabadell 9 d' Abril de 1897.

LO SINDICAT GREMIAL.

En nom del Foment Mercantil Industrial y Agrícola, *Pere Corominas y Gayetá Masllovet*.—En nom del Gremi Agrícola Municipal, *Feliu Comadrán y Joseph Fatjó y Torras*.—En nom de la Lliga de Productors, *Gabriel Margenat y Fermí Ribera*.—En nom del Centre Catalá, *Anton de P. Capmany y Modest Durán y Folguera*.

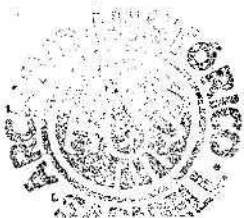
Senyors Director del *Messenger du Midi*.

Barcelona 1 Agost 1855.

Los últims aconteixements de Catalunya nos han revelat un mal grave que pot engendrar en l' esdevenir sérias complicacions.

La tranquil·litat material está restablerta y la situació sembla haver tornat á son estat normal. Mes existeix, ab tot, certa inquietut en los esperits, perquè tothom comprén que 'l mal que ja nos ha alcansat, y que encara 'ns amenassa, exigeix un remey radical, y que per altra part ningú compta seriament per ell ab la eficacia de la acció del govern á pesar de sas cotidianas promesas.

Aquesta falta de confiança naix de la íntima convicció de que l' estat en que 's troba Barcelona no es ben apreciat á Madrid y que 's ignoran allí las causas diverses que han produhit aquesta situació; causas múltiples y de naturalesa complexa, que remontan á épocas més ó menos llunyanas y á influencias sovint contraries. Mes, pera que puga vosté apreciar la marxa successiva dels aconteixements, intentaré delinearli la situació, remontantme á sas causas y usant del privilegi de dir la veritat

que m' ofereix un periódich extranger, privilegi del qual no gosa la premsa de Barcelona, y avuy dia menys que may.

Qué es Espanya? No vull parlar de sos usos y costums. Aixó desilusionaria á sos lectors, sobretot á aquells que no coneixen á nostre pahís sinó per las *mistificacions* de Dumas, Teófil Gautier y *tutti quanti*. Parlaré solzament de la Espanya política.

Entre tots los escriptors francesos, periodistas ó no, singü ha comprés ab tant acert com vosté, senyor Director, lo que es Espanya; li quedém obligats y 'ns afanyém á rendirli tribut de justícia.

Espanya es una federació de pobles, de nacionalitats, de rasses distintes ab distintes tradicions, distintes costums y distintes idiomas. Cada regió te sa historia apart, sos héroes particulars, cada qual ha conservat sos códichs y tribunals distintes de las demás. No 's crega que las líneas de demarcació que las separan hajan nascut de la arbitrariedad, del capritxo ó d' un rey ó d' un conquistador; son obra de la naturalesa ó, millor dit, de la Providencia, puig han resistit als vans esforços intentats pels homes á fi de destruhirlas.

Lo primer monarca de la dinastia dels Austrias, ab son esperit de dominació inmoderada y sas preocupacions d' extranger, s' aplicá á procurar la desaparició de las nacionalitats que constituhan la Espanya regional, vejent que sa existencia feya impossible realisar la dominació absoluta á la qual aspirava, y sos successors en lo trono de Castella han tendit constantment al mateix fi. Qué n' ha resultat d' aixó? N' ha resultat la ruina d' Espanya, nostra decadencia, nostra degradació. Nos han fet impotents pera 'l be, han paralisat nostra *energia* ab la camisa de força de la centralisació, invenció exòtica, anti nacional y fins sacrílega, puig es contraria á la expressa voluntat de la Providencia respecte á nostre pahís.

Las provincias foren convertidas en altrás tantas colonias que la cort expremia, sens compassió, pera satisfer sos innúmerables vicis pera alimentar sos absurdos somnis de despotisme.

La Espanya dels últims Felips es la inevitable consecuencia de la centralisació, es l' esquelet horrible d' una veritat que no pot esser desconeguda.

Establir la unitat á Espanya, es introduhir la uniformitat y la igualtat de la miseria, de la ignorancia y del rebaixament moral.

Los resultats en lo sigle passat foren deixar á nostres ports sense marina, despoblats los camps y al pahís sens exércit, sens hisenda y sens justícia.

Més Espanya no havia mort, com ho creyan los vehins extrangers; no era un cadávre sino un home encara vigorós, paralisat per la inacció. La guerra que nosaltres anomenám *guerra de la independencia*, la guerra contra Napoleon, feu resplandir aquesta veritat. En aquesta lluyta colossal sostinguda contra 'l gran capitá, Espanya ofereix un exemple de

força y d' heroisme. Sens exèrcit, sens diner, sens recursos, sens medis materials de defensa resistí, y sovint ab ventatja, á las llegendes més aguerridas y més disciplinades d' Europa. Vostres generals, com vostres historiadors, han sabut fer justícia als heroichs esforços dels defensors de Girona y de Saragossa.

Vol saber la causa d' aquest prodigi, d' aquesta sobtada transformació d' Espanya? Ocupat Madrid per las tropas francesas,, lo mateix que varis punts estratègichs de la Península, no podian las provincias comunicarse facilment ni ab lo poder central, ni entre ellas mateixas. Se constituïren allavors d' una manera independent, creant juntas encarregadas de vetllar sobre la administració, l' armament y la defensa de cada una d' ellas.

Lliure de la centralisació, Espanya recobrá sa natural energia y las altrás virtuts que la haian caracterisada en altrás épocas, recordant á la Europa entera, per sa valenta actitud, los temps de Sagunto y de Numancia.

S' ha volgut suposar que Napoleon nos duya, no obstant, la llibertat. Será d' aixó lo que 's vulga; més sia d' aixó lo que 's vulga, es lo cert que un rey ingrat ab lo poble que li havia conservat la corona á costa de tants sacrificis, s' afanyá á arrebastarnos aquesta llibertat totjust restablert en lo trono, que no era pas del tot digne d' ocupar.

Per aquest motiu, lo moviment de regeneració de 1820 fou tan prompte y tan generalment abressat. Més, per desgracia, en lloch de ressucitar nostras antigas y venerandas institucions, modificantlas segons las necessitats de la época; en lloch d' acudir á aquestas, veritable expressió de nostre caràcter, de nostres sentiments y de nostra fé religiosa, prengueren per exemple las creacions paganas dels revolucionaris francesos, y 'ns vestiren, com á ells mateixos, de retalls grechs y romans, que 'ns van molt malament y entrabancan nostres moviments.

Veus aquí l' origen de nostras contínuas agitacions. Lo poble espanyol pateix d' un mal, qual causa ignora; més, disitjós de cambiar de posició per veure si troba remey pera 'ls seus mals, está sempre á punt d' apoyar tot cambi en lo règimen polítich. Més, com aquets cambis no surten may del círcol viciós de la centralisació, lo poble no pot may alcançar lo remey per lo qual s' ha enpenyat en la lluyta.

No pot imaginarse, senyor Director, quant repugna aquí 'l monopoli de Madrid. Si no s' hi posa remey, s' arribará á gravar l' ayre que respirém y la llum que 'ns illumina. Y tot aixó perquè? Pera dar quelcom de vida artificial á una població sense historia, sense monuments, que deu pagar fins l' aygua que beu ab diner de las provincias; població essencialment consumidora, que no produheix més que la corrupció; que no es, sisquera, com París á Fransa, 'l centre de las arts, de las ciencias, de la moda, del bon gust, y que no es més que un centre d' intrigas.

En la carta vinent, senyor Director, tractaré d' explicar lo que es Catalunya relativament á lo restant d' Espanya.—*Joan Mañé y Flaquer.*

La qüestió catalanista jutjada per lo «Journal de Genève»

Un dels diaris més sèrius y caracterisats d' Europa per son bon criteri al tractar totes las materias y per sa informació treta sempre de las millors fonts, es lo *Journal de Geneve*. Molt sovint hem llegit traduïts en lo *Diario de Barcelona* articles del diari ginebrí presentats per son traductor de Barcelona, com á modelos de sensatès política.

Donchs be, aquest bon judici que teniam format respecté de dit *Journal* hem pogut comprobarlo plenament en un article publicat darrerament tractant de la que molts anomenan *agitació catalanista*. Es en una revista del moviment polítich europeu; després de parlar extensament de la cuestió de Creta que ell resol de la manera més natural y senzilla ó sia proclamant lo dret que tenen d' afuixar sos llassos aquells que s' odian y d' acostarse aquells que 's volen juntar, entra de plé en la qüestió del catalanisme.

«*Depuis quelques jours il y a une nouvelle question dans le monde: c'est la question catalane...*»

Aixís, en tó resolt y sèrio, comensa sas rahonadas consideracions, no de la manera estúpida y sense solta de la majoria de diaris madrilensys.

«Catalunya, que te per capital—rica y moguda—á Barcelona, sempre ha fet *bande á part*. Ha conservat molt temps sos privilegis y sa llengua, que es ben bé una llengua y no un dialecte provensal ó espanyol. (Aixís ho diu, per vergonya d' alguns *sabis* de Madrid). També conserva sas tradicions entre las quals hi figura no tenir gayre voluntat de confondre's ab son vehi lo castellá (atenuem lo concepte), no oblidant tampoch lo temps de sa historia gloriosa...

Aquesta població ardenta, apassionada, encara que treballadora y próspera, may ha estat ben cusada á la Espanya en la que representa l' element més agitat. Retreu després la serenitat dels barcelonins, malgrat las tristissimas experiencias que ab ells han fet los anarquistas triant aquesta ciutat com á son centre d' acció.

Totduna, afegeix, s' ha aixecat un vent de fronda á Barcelona y s' ha pronunciat lo mot d' autonomia, provocantse una agitació quals signes visibles han sigut la sobtada multiplicació de barretinas y la aparició fins en la *toilette* de las senyoras de llassos ab los colors del país. La situació s' ha agravat ab la manifesta adhesió á aquest moviment dels republicants federals.

Fa després algunas reflexions sobre la manera de procedir del govern en aquesta qüestió. Tracta ab gran severitat los procediments repressius seguits sistemàticament per en Cánovas, que tan mal resultat han donat á Cuba y Filipinas y tem que aquest procediment seguit per contrarrestar lo moviment autonomista dongui resultats deplorables per Espanya á

causa del temperament dels catalans, poble coratjós que te la *tete pres bonnet*.

Aixó—acaba—es un destorb més afegit á tots aquells que caracterisan lo que s' anomena, anticipantse una mica la agonia d' Espanya, que dura fa dos sigles lo que no la impideix de viure encara y de mostrarse ufana.

Vegis per lo resúm anterior com un dels diaris dels que més cas se fa á Europa se preocupa en sério del moviment autonomista de Catalunya. Comparis aquestas reflexions ab las sortidas de lo dels diaristas poca solta de Madrid.

Causas del Regionalisme

Molts son los escrits publicats per una part de la premsa ab l' exclusiu objecte d' anatematizar las ideas regionalistas.

Molts mes se n' han publicat contra 'l sistema centralisador que 'ns aclapara.

Y es molt possible que las mateixas publicacions que donan á la llum los primers, hagen insertat molts dels segons.

Entre tants discursos nos queda pera saber si entre aquestos dos sistemas, n' hi ha algun de pitjor; pera quedarnos ab ell.

Las manifestacions regionalistas (prescindint de causas històricas) son á Espanya una reacció lógica y necessaria contra 'ls mals governs que la han portada al punt que avuy se troba.

Lo poble 's cansa. Se cansa de sofrir y d' esperar remey á sos mals. Se cansa de veure homes petits al devant d' una nació tant gran. Se cansa de tanta apatía, de tanta ignorancia, de tanta ineptitut, de tanta immoralitat, de tanta dexadesa, de tanta indiferencia, de tanta debilitat, de tanta miserable intriga, de tanta diplomacia inútil, de tant despotisme, de tant desacert, de tanta calamitat, constituhits en sistema de govern.

Las regions se recordan de que un dia foren nacions, de que tingueren poder, de que tingueren glories. De que tingueren homens y governs.

Aquestas *patrias xicas* van creyent que cada una de ellas, regida per sas particulars Institucions, fou mes gran ab sos Jaumes, sos Peres, sos Anfós, sos Pelayos, sos Ferrans Gonzalez, sos Joan Zuria, sos Lopez de Haro, que totas ellas reunidas

ab sos Narvaez, sos González Bravo, sos Prim, sos Serrano, sos Cánovas y sos Sagasta.

Pogueren resignarse á ésser la nació de Carles I y de Felip II.

No poden satisferse ab la *Potencia* de don Práxedes ó don Anton.

Aquí sobra nació ó falta govern.

Veus aquí la causa principal, immediata, del separatisme á las colonias, del regionalisme á la península.

A baix tot es gran.

A dalt tot es petit.

Es un riu caudalós que surt de mare, perque troba son llit molt estret.

E. DE VELASCO.

(De l' *Euskalduna* de Bilbao.)

N O V A S

Per fi ha sortit una veu de protesta contra l'arbitrarietat que d'un quant temps ensá, es víctima lo catalanisme.

Molt ha tardat, mes de lo que tenian dret á esperar, però al fi la protesta ha ressonat fent estremir las llambordas de la antiga casa de la Generalitat de Catalunya.

La Diputació de Barcelona, una de las que conserva certa independencia, dintre del pudrimener actual de las baixesas y concupiscencies politicas, ha cregut del cas posarse al costat dels catalans perseguits, cumplint aixís la missió que li deu estar reservada de defensar al seus administrats, quant aquestos no s'apartan de la llei y estant dintre de la mes estricte legalitat.

Aixís ho degué entendre lo diputat senyor Schwartz que en la sessió celebrada lo passat divendres feu un hermós discurs á favor de la prempsa catalana suspesa. Va fer també la apologia de nostra llengua, defensant la llibertat d'impremta y deplorant la mala aplicació que 's feu de la suspensió de las garantias y pregá al president senyor Sard, en nom de la Diputació, que 's vegés ab lo senyor Gobernador pera lograr la revocació de la suspensió dels periódichs catalanistas. Lo senyor Schwartz fou aplaudit ab frenessi per lo numerós públich que assistí á la sessió. Lo senyor Sard, abundant en las mateixas ideas, prometé visitar al

senyor Governador civil, y procurar la manera de posar coto als absolutismes de la gent que mana.

Nosaltres felicitém al senyor Schwartz, perque volém creurer que la seva actitud fou filla del amor que deu sentir en son cor y en sa ànima per Catalunya, olvidantse en aquells moments de la seva filiació política.

Llàstima que 'l patriòtich discurs del senyor Schwartz en defensa dels catalanistas y de la llengua de sa casa, foces fos dit en la llengua dels que ab tant calor anatematissava, persa actual arbitraria actitud, perseguidora de la gent honrada.

—Nostre apreciat colega *L' Atlántida* de Barcelona, ha publicat un número extraordinari dedicat tot ell á enlayrar la patria catalana. Entre los importants treballs que conté, hi figura lo Missatge dels catalans á S. M. Jordi I rey dels Helens, poesias dels Srs. Rubió y Ors, Frederich Soler, A. Blanh, Mateu, Aribau, Ubach y Vinyeta, Pagés, Agulló, Verdaguier, Soler de las Casas, Masriera y altres, escrits de 'n Mañé y Flaquer, Falp Plana, Bassegoda y 'l manifest que la «Unió Catalanista» dirigi al Poble Catalá ab motiu dels atropells de que hem sigut víctimas los catalanistas.

Es un número notabilíssim que llegirán ab gust tots los verdaders amants de Catalunya.

—Lo darrer número de la revista *Academy Architecture* que 's publica á Londres, hi ha fotografabats reproduhint vistas de las Exposicions de Londres, Glasgow y Dublin y ademés una altra del magnífich panteó que pera la familia de La Riva, projectá y dirigi nostre bon company de causa Antoni M.ª Gallissá, autor d' altrás molt celebradas obras y entre ellas lo dibuix de la senyera del «Orfeó Catalá» de Barcelona. Nos enorgullim d' esser coneguts y tant ben tractats fora de casa.

—Copiém d' un periòdich barceloní.

Dijous cridá poderosament la atenció dels fidels aplegats en St. Agustí de Barcelona, durant la missa de dotze, un notabilíssim sermó en catalá pronunciat per l' orador sagrat Mossen Geyetá Soler, Pbre. en quin, en mitj del assumpto essencialment relligiós, hi bategava un viu amor á Catalunya á la nostra estimada llengua. Los favorables comentaris de la concurrència al exir de la iglesia deurán servir d' estimul als capellans de nostra terra pera predicar en catalá si volen alcausar profitosos fruyts de sas predicacions.

—Diuhén los ex-redactors de «La Renaixensa» desde lo «Supemen» lt á «Lo Somatent»:

«De pagar tu á pagar jo, quantas te 'n menjarias?

Aixó se 'ns ha ocorregut al llegir lo llarch cablegrama que ha dirigit l' arcalde accidental de Barcelona, senyor La Llave, al capitá general de Filipinas ab motiu de las victorias derrerament obtingudas.

Lo cablegrama te 83 paraulas, de las que n' hi ha sis de més de deu lletres, que 'n fan 89 de pago.

Ab aixó treguin comptes. Cada paraula costa per la via Malta Bombay la friolera de 10'75 pessetas, que *multiplicadas por 89*, com deyam á estudi, *nos dan*, més ben dit, nos prenen, 956 75 pessetas que s' embutxacan guapament aquells misters.

Nos sembla que s' hauria pogut dirigir la mateixa felicitació y ab lo mateix entussiasme costant menos diners á Barcelona. Aixó 'ns fa l' efecte d' aquells senyors improvisats que quan convidan á un convidat li serveixen vint passadas.»

Ben xafat, però que te d' estrany que aixís obri lo senyor La Llave, si 'l nou ja indica que no pot desmentir la *hidalguía* de la rassa.

Devant de tant *improvisat* entussiasme, devia dirse 'l Sr. La Llave, convé *hechar la casa por la ventana*.

Y *hechando, hechando*, la casa va quedant sense trastos.

Y 'ls barcelonins que vagin tolerant que á la Casa gran s' hi fiqui la gent forastera. Ja la pagarán cara.

—La professó del Via-Crucis que debia tenir lloch lo diumenge passat en la Iglesia Parroquial de la Puríssima Concepció, se celebrá lo dimecres, vegentse bastant concorreguda.

—Lo Centro de Societats Obreras de Barcelona ha publicat una convocatoria dirigida als obrers, invitantlos á celebrar la festa del 1.er de Maig.

—Segons tenim entés en algunas societats d' aquesta ciutat se recaudan fondos pera apoyar als huelguistas de Manresa.

—Promet revestir molta importancia la festa dels Jochs Florals que com tots los anys se celebra á Barcelona en lo próxim Maig, donchs van rebudas ja en la Secretaria mes de 320 composicions.

—Ab motiu d' haver sigut otorgat lo titol de marquesa á la senyora donya Emilia Carles, viuda de Tolrá, se celebraren en el vehí poble de Castellar grans festas religiosas.

—S' ha publicat en Barcelona el tomo primer de la *Colecció Selecta Catalana* original del festiu escritor don Emili Vilanova. L' autor de tan

bonica biblioteca ve á popularisar y difundir la literatura regional, posantla al alcans de totas las fortunas. Se ven á 2 rals tomo en las principals llibrerías.

—Lo poble de Suria avuy celebra la fira de bestiar y demés objectes, lo que promet veureis molt concorreguda, per las variadas festas que ha acordat celebrar ab tal motiu l' Ajuntament d' aquell poble.

—Pera aquesta nit s' ha disposat en el teatre dels Camps de Recreo una extraordinaria representació de la precioso ópera del mestre Bellini *La Sonámbula* qual protagonista desempnyará la eminent tiple donya Josefina Huguet.

—La companyia Giovannini posará ab escena avuy per la tarde la opereta *Cin ko-ka* y la Srta. Saroglia cantarà lo *Rondó* de la ópera *La Sonámbula*.

Per la nit, á petició del publich repetirá la ópera *La Sonámbula*, en la van obtindrer una gran avació lo passat divendres tota la companyia y especialment la Srta. Saroglia.

Per demá dilluns, se despidirá de aquest públich, dita companyia, posantse ab escena la ópera *Luccia di Lammermoor*, y estreno de la opereta en un acte *El Lubino*.

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÜES Y COMP.^a-Crehueta, 92-SABADELL

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta natedat y economía.

Espartería, 6 y Vidriería, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

ENSENYANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

À CÀRRECH DE

D. ANTONI DE P. CAPMANY

1.er Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.^{on} Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

Carrer de San Joan. — Sabadell

O B R A N O V A

TERRA BAIXA

Drama en tres actes y en prosa

ORIGINAL DE

Angel Guimerà

Se ven en las principals llibrerías.

Preu: 2 pessetas.

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradíssim.

IMPREMTA. En la d' aquest periódich, carrer de CALDERON, 36, se fan tota classe de treballs á preus reduhits.

Plegadors de cartró á las midas que 's desitxin,
se 'n poden servir ab tota urgencia.

IMPREMTA TUGAS.-CALDERON, 36

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugás, Carrer de Calderón, 36.—SABADELL